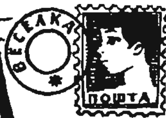
ВЕСЕЛКА
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ
THE RAINBOW
A CHILDREN'S MAGAZINE





РІК V. Липень 1958 Ч. 7 (

Наша пошта



НА ХРЕСТИНИ ГАЛИНЦІ БРИНЬ

Хоч і я не Суджениця,
не додам до щастя й риски,
та годиться, та годиться
принести щось до колиски!

Що ж тут принести на згадку,
що Галинці до колиски?
Хай Бай-казку, хай із спадку
хоч тіириски, хоч тіириски!

Щоб за складом казки радо
увижались у тих присках
золотий прабабин спадок
і мальована колиска!

Наша співробітниця Оксана Лятуринська написала цього вірша з нагоди хрестин маленької Галини Бринь з Міннеаполісу, Мінн. Як бачите з вірша, маленька хрещениця отримала в подарунок „Веселку" і за кілька років напевно стане пильною читачкою цього журналу.

„Веселка" теж вітає Галинку з її хрестинами й бажає їй довгого й щасливого віку.

Розгадаймо!

1. РЕБУСИК

Уклала Христя Еліяшевська



Пояснення, як розв'язувати цей ребусик, знайдете в числі „Веселки" за січень ц. р.

***

2. 20 СЛІВ З ОДНОГО

З поодиноких букв слова КАРПАТИ скласти 20 слів-іменників в першому відмінку однини. Хто пильний — може скласти їх ще більше. Для прикладу два слова: рак, катар. А решту — самотужки!

***

РОЗВ'ЯЗКИ ЗАГАДОК з четвертого числа „Веселки" за квітень 1958 р.: 1. ЩО ЦЕ? а) Рак; б) М'яч. 2. ЗАГАДКОВА КАРТОЧКА: Веселка.

РОЗВ'ЯЗКИ з п'ятого числа за травень 1958 р.: 1. РЕБУС: Кожний думай, що на тобі міліонів стан стоїть. — Це слова з поеми І. Франка п. н. „Каменярі". 2. ХРЕСТИКІВКА: малини, пожива, байкар, крісло, очерет, добрий. Букви на місці хрестиків дають: Мойсей. 3. ХРЕСТИКІВКА. Позeмо: 2. Лікар; 5. Риба; 6. Коса; 7. Курка; 10. Шувар; 14. Золото; 15. Адреса; 17. Озеро; 20. Олень; 21. Нога; 22. Сова; 23. Школа. Доземо: 1. Київ; 3. Корова; 4. Уста; 8. Казка; 9. Голка; 10. Шатро; 11. Радіо; 12. Одеса; 13. Трава; 16. Дерево; 18. СКОБ; 19. Кава.

РОЗВ'ЯЗКИ за червень 1958 р.: 1. ЩО ЦЕ? а) Цибуля. б) Яйце й курятко. 2. ЗАГАДКОВА КАРТОЧКА: Король Данило. 3. ЯКІ СЛОВА? Квіточки, колосочки, листочки, віночки. 4. ХТО Я? Тінь.

***

ВИСЛІД ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добрі розв'язки загадок. Правильні розгадки прислали такі діти: Базилевич Христя, Бережницький Івась, Гудь Маруся й Юрко, Еліяшевська Христя, Козак Сяня, Коротько Олег, Коцко Орися, Ласка Александра, Лихо Богдан, Луцик Христина, Мисишин Віра, Назаренко Юрій, Петрів Мирослав, Прокоп Христина, Скоцень Володимир, Шембель Володимир.

У висліді льосування нагороду отримали: Лихо Богдан, Прокоп Христина, Шембель Володимир.

На нагороду призначено веселу поему Романа Завадовича ц. н. „Переполох".

***

НАСТУПНИЙ КОНКУРС І ЛЬОСУВАННЯ НАГОРОД за добре розв'язання загадок відбудеться в половині вересня ц. р. Вислід буде проголошений у числі „Веселки" за жовтень 1958 р. Хто хоче взяти участь у конкурсі й льосуванні нагород, мусить прислати розв'язки загадок, вміщених у числах „Веселки" за липень, серпень і вересень ц. р. Останній реченець надіслання розгадок — 15-го вересня ц. р.

***

Книжкову нагороду за відповідь на малюнок-загадку про снігового діда отримали: Дембич Марія, Назаренко Юрій, Степаненко Юрій.



з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа 40 центів.

Адреса: "SVOBODA" — "Veselka", P. O. Box 346 Jersey City 3, N. J., USA.

Редакція застерігає собі право виправляти прислані авторами матеріяли. Передруки нових творів і ілюстрацій, вміщених у „Веселці", тільки за попередньою згодою Редакції й Видавництва та за поданням джерела.

Обкладинка роботи П. Холодного. Розділові заставки П. Холодного, М. Бутовича, Е. Козака, О. Судомори.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
published monthly by the Ukrainian National Association
81-83 Grand Street
Jersey City, N. J.
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N. J.

Вступна ілюстрація П. Холодного

М. Маморський

НАД НАМИ СИНЬ...

(На світлині: Купіль у Пруті)



Над нами синь і білі хмари,
Під нами хмари й синь...
Гей, купелі розкішні чари!
Гей, тепле сонце й рінь!

Стрибнем у хвилі, розколотим
Ми сонце у воді
І нею серце позолотим,
Веселі, молоді.

Гей, Ворскло, Черемоше, Пруте,
Сердечний вам привіт! —
Якби то плюскіт ваш почути
Крізь дальній сірий світ!

Ми вас не бачили, не знаєм
За тисячами миль,
Та нам дідусь розповідає
Про срібло ваших хвиль.



СУКОНКУ КУПИ МЕНІ, МАМО ...

Суконку купи мені, мамо,
На колір таку, як бузок,
Щоб я розцвіла між кущами,
Зайшовши у рідний садок.

Купи мені, шапочку, мамо,
Таку, як волошковий цвіт,
Щоб я, ідучи між житами,
Помітна була на ввесь світ.

А ще хвартушочок зелений
І ще стрічечки голубі —
За те заспіваю я, нене,
Найкращі веснянки тобі.

Якщо ж ти розсердишся, може,
Прости, моя рідна, прости!
Я ж хочу на весну буть схожа,
На щастя твоє розцвісти.

В. Дубина



КОНИК-СТРИБУНЕЦЬ

(До ілюстрації на обкладинці)

Плигнув на віконечко
Коник-стрибунець.
Ми ж йому не кажемо:
— Тут тобі кінець!

Ми його у кошику
Несемо в садок,
Щоб там він, малесенький,
Плигав між квіток.

Наш садок заквітчаний,
Пишна в нім трава,
Коник, мов на скрипочці,
Грає-виграва.

Діма



ГОТОВО!

Вже маю валізку готову,
Наплечника вчора приніс —
Пора ж незабаром в діброву,
У табір над озеро, в ліс!

В валізку поклав уже мило,
Білизну, їдунку, щітки,
Олівчиків кілька, чорнило,
Два зошити, голку й нитки.

Направити дав черевики,
Новенький купив гребінець,
Придбав топорець невеликий
І кілька книжок накінець.

А час так поволі минає,
Так тягнеться довго, аж гріх!
Чекаю, нуджуся без краю . . .
Здається, що пішки б побіг!



ЩО ДІЄТЬСЯ В ЛІСІ?

Гей, що ж то там діється в лісі,
В зеленім гаю на горісі?

Пташата щебечуть весь день,
Нових вони вчаться пісень.

Кого ж вони будуть стрічати,
Що вчаться так пильно-завзято?

Стрічатимуть милих гостей:
Бадьорих, веселих дітей.

А що ж тут робитимуть дітки?
Чого вони прийдуть і звідки?

Із міста прибудуть вони —
Це браві малі пластуни.

Поставлять у лісі зеленім
Свій табір між буків і кленів.

Для них тут розквітнуть квітки,
Доспіють в траві ягідки.

Тут буде курінь на помості,
І зайчики прийдуть у гості.

А всі лісові співаки
Співатимуть їм пісеньки.



Ганна Черінь Ілюстрація *П. Холодного*

ІННА І РУДИЙ КІТ

Одного разу за прозину
Замкнули вдома бідну Інну.
Надворі літо: сонце, квіти,
Пташки, метелики і діти...
Та що ж: наробиш десь біди —
Всі бавляться, а ти сиди...
Як сумно! Третя лиш година...
Сидіти в отаку погоду!
І вже з нудьги хотіла Інна
Якусь нову зробити шкоду,
Як раптом шкряб! І у віконце
Ускочив кіт, рудий, як сонце,
Кіт незнайомий, дикий, злий,
Хвіст довгий-довгий, наче змій.
Зраділа Інна: „Кицю, кицю,
Добридень! Дай твою правицю!"
Одну з його торкнула лап,
А кіт її по носі — дряп!
І чудо: це не сердить Інну.
Обтерла носа об хустину:
„Я злість твою простити згодна,
Я теж сердита, як голодна.
Що краще: шинка чи ковбаска?
Ось молочко, лиш пий, будь ласка!"

Мамуся з іншої кімнати,
Як і годиться для мамусь,
Питає: „Що це, що дверцята
Щоразу грюкають чомусь?
А що це ти виносиш киці?"
„Я, мамо, їй даю водиці".
„Ну, й добре". Й сіла знов вона
Щось вишивати край вікна.
Поїв усе голодний кіт!
(І не болів йому живіт!)
І став веселий та ласкавий,
Грайливий став, смішний та жвавий!
Так день минув. Настала ніч,
На небі насвітила свіч.
„Іди додому, кицю, спати,
Тебе твоя шукає мати..."

Вже йде з роботи батько Інни,
Біжить дочка стрічати в сіни,
А мати вже готує страву —
І що ж? Нема з чим пити каву.
Із ковбаси лишився хвіст,
Немає шинки, ніби в піст,
Нема сметани й молока —
От штука трапилась така!

Назавтра знов: надворі квіти,
Пташки щебечуть, скачуть діти,
І знов, як вчора, за провину
Замкнули вдома бідну Інну.



А кіт-пустун, рудий, як сонце,
До неї шкрябає в віконце.
Та Інна каже: „Люба кицю,
Дурити маму не годиться!
Я від сьогодні буду чемна,
На пустощах поставлю крапку.
Не спокушай мене даремно
Й не бий свою об шибку лапку.
Приходь узавтра по вечері,
То я тобі відкрию двері.
Дам молочка тобі багато,
Щоб мама бачила і тато,
І щоб вони не мали злости,
Що я без них приймаю гості.

ТАБОРОВІ ГРИ

ГРА М'ЯЧЕМ

Учасники гри творять два кола. Внутрішнє коло творять учасники-козаки, тримаючись під руки обличчями назовні. Це — твердиня, всередині кола — полковник.

Зовнішнє коло творять грачі, стоячи вільно у віддалі 10 кроків від внутрішнього кола, звернені обличчям до нього. Це — москвини. На свисток москвини намагаються загнати м'яч у середнє коло. Козаки відбивають м'яч, а коли м'яч летить горою, його ловить полковник і відкидає ворогам. Коли м'яч доткнеться землі у внутрішньому колі — козаки програють і тоді грачі змінюють місця.

М. Дмитренко

Ілюстрація *В. Залуцького*

МИХАЙЛИК

V



Під вечір відділ-переможець вступає в село. Стрункі трійки з піснею вливаються в сільську вулицю. Що їм бій, що їм негода? Вулиця вмить оживає. Скриплять двері, тріщать тини, перед ворота виходять люди.

— Військо, наше військо йде!

— Ходіть, ходіть, наші хлопці!

Десь на плиті нетерпеливо кипить борщ і, врешті, не діждавшись господині, з грізним сичанням розливається.

Десь верещить покинена в колисці дитина і, не діждавшись матері, пхає в уста власну ніжку.

Великоока Краса, дбайливо поєна господарем, дивиться здивовано, як покотилося по мураві залишене відро.

Коні спинились у кераті, і гуси втекли на став, а ворота тріщать, а пісня ллється — „Повстанці, повстанці йдуть!"

Статечні ґазди покивують головами і виструнчуються, згадуючи давні часи, „стару войну", важать у своїх головах теперішні героїчні часи. Господині поприкладали до очей запаски і хлипають, ніби хтось жорстоко скривдив їх, а дітвора не видержує — танцює з захоплення.

— Повстанці, наші хлопці, чудові, невидані, непоборні герої йдуть!

Ллється, ллється їх пісня і кличе в бій — пориває у змаг — і тебе там треба, сивоволосий, і тебе, дівчино, і тебе, ґаздо, і тебе, ґаздине, і вас, діти — усіх, усіх, ми всі — Україна. У бій — у бій на повстання!

— Боже, це ж діти наші йдуть!

— Ох, виростили ми їх, виростили — бач, які!

— Та й соколи вони, соколи — ади один в одного!

— Ов, а як крок тримають! Дивіться, жадне військо так не йде злегенька.

— А що зброя, то вже зброя; в кожного то „емпі", то „фінка". Ади, і пістолі при боці!

— Побили гет, кажуть, мазярів.

— От, можете вже завтра в ліс за дровами їхати, а зі свойов кривдов таки до командира йдіть; він уже розсудить.

— Ой, діти бідненькі, без хати, без їдла, без спочинку! Та й хто ж про них бідних там дбає, хто їх крівцю пообтирає?.. Мордуються наші діти, мордуються...

— Ти, якби так взяли, пішовбис?

— Ей, дурний ти, нащо їм таких, як ми? „Рости!" — кажуть.

— Анцихристи оці, босяки — таких забивати... Ой, понесе ж Сталін гріх на той світ, в крові людській він піде!

Вже понеслося поміж людьми, що відділ у селі перепочине і не від того, щоб повечеряти. Між стрільців приходять ґазди й ґаздині та групками розводять їх по домах.

Одна груба тітка підійшла до групи дядька Андрія. Вона побачила Михайлика і лише сплеснула руками.

— Йой, та й ще таке мале з вами! Та що ж воно, бідненьке, тут робить? Йой, матінко моя! — Тут вона жалісно схлипнула і з поспіхом підняла свою запаску до очей. Михайлик почервонів і презирливо скривився:

— Не плачте, дядино, не плачте! Не буду я з бабами на печі квасолю теребити, як війна йде.

Господиня заніміла: „Бач, яке розумне вдалося!" — а дядько Андрій гордо подивився на свого улюбленця, і тільки довгі вуси в нього з вдоволення подриґували.

Михайлик і дядько Андрій пішли в хату господині.

Цей вечір не був найприємніший у житті Михайлика. До хати назбігалося багато тіток, і всі жаліли його, пхали, як дитині, бублики та ласощі, а далі кинулись над ним плакати. Михайлик мало під землю не запався із сорому і був би сто разів утік від них, якби не вояцька гордість. Але, хоч Михайлик і залишився, його вояцька гордість була дуже порушена. До того ж ще й голос відмовляв йому послуху. На превелику свою злість, він зовсім захрип і, замість говорити, лише піяв, мов молодий півник.

Нарешті тітки забралися, і господиня на тих

кілька годин, що ще залишились, поклала Михайлика спати у чисте, м'яке ліжко. Але Михайликові було душно, він западався в подушки, стеля немов душила його, а до того кожної хвилини могла налетіти знов якась тітка (сьогодні в селі партизани, і ніхто не спить). Михайликові пригадалась тиша і високе зоряне склепіння — там, у лісі. Михайлик почув, що він уже справжній партизан.

Вже по півночі покликали хлопця до командира.

Михайлик виструнчився перед ним усім своїм худеньким тільцем, але зголоситись не міг: з його грудей вийшло лише якесь несамовите тонке піяння. Михайлик почервонів, мов жар, а командир подивився і прикусив губи, щоб не засміятись. Насилу його обличчя прибрало знову поважний вигляд.

— Михайлику, я чув, що ти сьогодні гарно списався. Ти бився, як справжній партизан. Та ти, Михайлику, ще не великий. Я вже давно бачу, на які непосильні труди ти наражаєшся при нас. Не для твоїх тринадцяти років наші марші, небезпеки, бої. Влітку було легше, і завжди знаходилось для тебе якесь корисне завдання. Але я бачив, скільки зусиль коштує тобі ця осінь... От хоч би ці чоботища, що ти їх хотів розстрілювати.

Він усміхнувся.

— Так, замучуватись, Михайлику, понад вік не можна! Ти ще придасися Україні. Ми вступаємо в сувору зиму — хто знає, що нас жде? Я хочу, Михайлику, на зиму лишити тебе в селі, от хоч би і в цьому. Додому тепер і так не доб'єшся. Навесні пригріє сонце, заспівають жайворонки, і ти, як схочеш, знову прийдеш до нас.

У Михайлика стиснулося серце. Він згадав сьогоднішній бій, повне пригод літо, стежі, дядька Андрія і всі ті великі партизанські завдання, про які не раз говорив командир. Михайлик згадав теж плаксиву тітку й душну хату, і відчув, як в очах йому закрутилися сльози. Він благально подивився на командира:

— Друже командире! Я не залишуся ... Я не можу! Я буду битися разом з вами, так, як ви казали, за Україну...

— Хлопче, це ж неможливо, подумай!

— Я вже думав! Я багато разів уже думав — ви ж усі йдете. Я захворію, мені шкодить хата — ось я вже у ній захрип! — використав він ще один можливий арґумент.

Командир був глибоко зворушений поставою Михайлика, а на останній його арґумент не видержав і голосно розсміявся:

— Ну, як тобі шкодить хата, то ходи з нами. Але вважай, як будеш потім плакати, то таки моєю рукою в моєму шатрі набереш у шкіру, щоб знав!

Ущасливлений Михайлик всміхнувся від вуха до вуха:

— Ні, ні, друже командире, не буду плакати! Не наберу, ні!

Мов на крилах, полетів до дядька Андрія збиратися в похід.

Коли за дві-три години Михайлик і повстанці виходили з хат, вони бачили, як замерзлу нагло землю припорошував перший сніг.

Як світало, на овиді виразно замайоріли Карпати, мета їх маршу. Гори стояли далекі, чужі, таємничі, з зовсім уже білими головами, закутаними мрякою. На вид цих понурих, незнаних велетнів Михайликові пробігли поза спиною легкі дрижаки. Чи дасть він їм раду? А до цього цей командир... ще тільки такого сорому бракувало б.

(Продовження буде)

Керат — пристрій до молочення збіжжя. Ади — говіркове слово, те саме, що „а диви!" Ця розмова селян частинно передана підкарпатською говіркою. „Фінка" — ручна скорострільна зброя.

З дитячого життя

КОНЦЕРТ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ ЛЮРДУ



На світлині сцена з „Появи Божої Матері", — концерту, що його влаштували учні школи св. Юра в Ню Йорку з нагоди столітнього ювілею Люрду. Концерт відбувся 17-го травня ц. р. в авдиторії нової школи, що її побудовано коштом майже двох мільйонів долярів. Концерт вислухали понад тисяча осіб.

СКОРОМОВКИ

Босий хлопець сіно носить,
Роса росить ноги босі.

*

Ніс Гриць пиріг через поріг,
став на горіх, упав на поріг, пиріг
згубив і ніс розбив.



Микола Погідний

Ілюстрації *Е. Козака*

МАРІЙКА ЛЕБІДКА — ЛІСОВА КВІТКА

Жила собі колись маленька дівчинка, Марійка Лебідка. Мати й батько померли, лишилася вона круглою сиротою. Сирітка важко зажурилася:

— Хто буде мене ранком зі сну будити, моє біле личко мити? Хто буде мої коси чесати? Хто чисту сорочечку наділе? Хто їсти подасть? Хто приголубить і до сну заколише?

Мала вона маленького котика Мурка, дуже його любила. От вона й питає:

— Мій котику Мурку, порадь, що мені робити і в кого ласки просити?

А котик Мурко „м'яв-м'яв-м'яв", потягнувся, дугою зігнувся та й каже:

— Не журися, сирітко! Приятелів у мене багато, тільки ходи зі мною в зелену палату — там і друзів собі знайдемо.

Раню-раненько вийшли вони з хати кращої долі шукати. Ідуть та йдуть і зайшли в ліс. Котик Мурко й каже:

— Ось це наша зелена палата! Тут нам щирих друзів шукати!

Та маленька сирітка Марійка Лебідка злякалася й у плач! А зелений ліс Марійчин плач почув, стиха зідхнув, пахучим подихом дихнув і каже:

— Не плач сирітко, Марійко Лебідко! Усього в мене вдосталь: є тут малина червона, є й пахучі суниці, є груші, яблуні, гриби-печериці. Як зголоднієш, збирай собі та їж!

Маленька сирітка Марійка Лебідка заспокоїлась і питає:

— А де ж мені серед темного лісу ночувати?

— Не журися, — потішає її дрімучий ліс. — З північного боку є в мене багато м'якого моху. Там лягай спати-відпочивати.

Зраділа маленька сирітка Марійка Лебідка та й ще про свого котика згадала:

— А де ж я подінуся з своїм котиком Мурком, як дощик піде, зима морозом ударить? Де нам тоді заховатись?

— І за це подбаю, — відповідає ліс. — Іди на схід сонця, аж дійдеш до круглої галяви. Тоді побачиш, що буде.

Пішли. Маленька сирітка Марійка Лебідка суниці збирає та на свого котика поглядає. А котик Мурко, проводир розумний, задер хвостика вгору, нічого не спускає з зору. Так і прийшли на круглу галяву.

Марійка зупинилася, розглядається, аж назустріч їй біжить чорноока серна. Лизнула теплим язичком сирітку й каже:

— Не турбуйся, людська дитино, тебе приймає в гостину Лісовий Цар, цього лісу володар.

Зараз і з'явився Лісовий Цар, увесь зелений, у зеленій киреї, у зеленій блискучій короні, з булавою. Усміхнувся до сирітки, а там махнув на схід булавою, і зараз блиснуло ясним промінням по лісі. То золоте сонечко прикотилося на золотих коліщатках і спинилося на крислатому дубі.

Лісовик удруге повів булавою — у ту ж мить лісом зашуміло, хащами зашелестіло, і на поляну набігло всякого звір'я.

Лісовик утретє повів булавою — і зелений ліс прикрився сірим туманом, бо прибув блідолиций місяць чорним ридваном.

— Мої любі друзі, — сказав Лісовик, — ось перед вами маленька сирітка, Марійка Лебідка! Доля кожної сирітки нещаслива, тож мусимо їй добре серце показати. Хто з вас стане сирітці за неньку рідненьку: хто буде її ранком зі сну будити, голубити й пестити?

— Маленьку сирітку Марійку Лебідку я буду ранком зі сну будити й цілувати, своїм теплом огрівати! — сказало золоте сонечко.

— А хто буде маленькій сирітці Марійці Лебідці біле личко вмивати, ручки й ніжки полоскати?

— М'яв-м'яв-м'яв, — відізвався котик Мурко, — я буду щоранку її біле личко вмивати, щовечора ручки-ніжки полоскати.

— А хто буде нашій сирітці Марійці Лебідці коси чесати?

Зашаруділа на кучерявому дубі гілка, відізвалася пустунка білка:

— Я це буду робити! У мене хвостик, мов щітка, і певно буде з мене рада сирітка Лебідка!

— А хто буде сирітку забавляти-розважати?

Звелася на задні лапи стара ведмедиха й каже:

— У мене діток двоє. Вони дуже люблять гратись, тож будуть маленьку сирітку розважати.

— Спасибі вам усім! — промовив задоволений Лісовик. — А тепер ще хочу пригадати, що Марійка Лебідка — людська дитина, тож треба її вчити читати й писати. Хто з вас це вміє?

— Я буду її вчити читати й писати! — каже зайчик-стрибайчик. — Я щодня на березі річки по пісочку лапками пишу. Є в мене й букварик, його я під лісом знайшов, у дупло заховав, тож віддам сирітці, щоб училася.

— Дякую тобі, зайчику-стрибайчику! — каже Лісовик. — А хто буде малій сирітці Марійці Лебідці людських харчів доставляти?

Хвилину було тихо, а потім хрипким голосом відізвався всім на диво вовк зубатий.

— Це я можу зробити!

Усі звірі на нього глянули, а він спустив очі додолу. Та Лісовик нічого не здогадався, кивнув головою і далі питав:

— Хто ж буде Марійку сирітку до сну присипляти?

— Я буду! — відізвався тихенько блідолиций місяць. — Діток я знаю і завжди їх на ніч сірим серпанком прикриваю.

— А хто буде нашій сирітці Марійці Лебідці до сну колискових пісень співати?

Ще не доказав свого слова Лісовий Цар, а вже соловейко заспівав, залився піснею на весь ліс.

— Я буду маленькій сирітці Марійці Лебідці до сну співати, сни рожеві на голівку навівати!

Тоді Лісовик скинув з себе зелену кирею та й одягнув у неї маленьку сирітку.





— Тепер ти вже не сирітка Марійка Лебідка, а наша люба й дорога Лісова Квітка! Так ми відтепер будемо тебе називати. А ти живи між нами й веселися, нічим не журися! Іди з малими ведмежатами гратись!

Так і сталося, як наказав Лісовий Цар. Лісова Квітка-Марійка Лебідка щасливо жила. Золоте сонечко зі сну її будило й цілувало. Котик Мурко мив її біле личко, ручки й ніжки. Пустунка білка коси чесала, малі ведмежата весь день її розважали. Зайчик-стрибайчик учив читати й писати. Місяць блідолиций прикривав її наніч своїм серпанком, а соловей співав колискових пісень Марійці Лебідці-Лісовій Квітці.

А вовк?

(Закінчення буде)

К и р е я — плащ, довга суконна верхня одежа.
Р и д в а н — карета, великий парадний віз.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

МІЙ ЇЖАЧОК

Ілюстрація Христі Зелінської



Торік я була ще в Німеччині й ходила до німецької школи. Одного разу, ідучи стежкою через галявинку, я побачила малого сірого колючого їжачка. Я хотіла була зловити його руками, але він мене злякався і сховав головку в свої колючки. Ці колючки дуже кололи мене в руки.

Тоді я витягнула з своєї шкільної торби великий твердий зошит (бо таких ми в школі вживали) і сірого їжачка засунула в торбу. Скоренько вернулася додому і пустила його бігати по нашій кімнаті. Дала йому молока й кілька яблук, але він був настрашений і не хотів нічого ні їсти, ні пити. Як тільки виставить свою довгасту головку і побачить мене, зараз ховається у свої колючки. Але я мусіла йти до школи, тож залишила його самого в хаті.

Коли я прийшла до школи і розповіла вчителеві свою пригоду з їжаком, то не тільки була виправдана за спізнення, але й з природи дістала „одинку" (це означало у нас „дуже добре"). Цим я дуже втішилася, а ще більше раділа, що вдома мала їжака.

Коли я прийшла зі школи додому, то їжак уже випив усе молоко і з'їв частину яблук.

Кілька перших днів він нас боявся, але потім так призвичаївся, що підходив до мене і їв з руки. Особливо любив яйця. Коли він був десь там у кутку, а я йому здалека показувала яєчко, то він зараз ішов до мене і так довго за мною ходив, доки не діставав яєчка.

Їжачок ще більше призвичаївся до мене і до моїх батьків, навіть не хотів виходити з хати, коли двері були відчинені. Удень переважно спав, а підвечір починав собі бігати по хаті і часами покректував.

Коли ми від'їжджали до Америки, то залишили його нашому доброму сусідові. Ми обоє з братчиком дуже його любили, і я дуже за ним тужила. Наші сусіди часто згадують у листах про нашого їжака, якого вони ще мають.

Оксана Павликович
Шикаґо

ТАБОРОВІ ГРИ

МАНДРІВКА ПО УКРАЇНІ

Провідник гри пише на карточках відомі учасникам назви міст України. Складені вдвоє-втроє карточки розміщує в якомусь означеному просторі під кущами, деревами, камінням так, щоб їх було трохи видно. Потім скликає учасників гри, каже їм вирушати в подорож по Україні і принести карточку з назвою міста. Хто знайде карточку, мовчки сідає біля провідника. Усі сідають у такій черзі, як знаходять карточки. Коли вже всі сидять, провідник питається кожного, де він бував. Учасник не називає міста, але описує його, розказує про зв'язані з ним історичні пам'ятки, події і т. д., а учасники гри відгадують назву міста.

Виграє гру той, хто перший знайшов карточку і відгадав найбільше назв міст з їх опису.

М. Маморський

Ілюстрація *П. Холодного*



Полісся

Мала Оленка просить бабусю Олену* розповісти щось цікаве про Україну.

— Гаразд! Сьогодні я розкажу тобі про Полісся — сама туди їздила, власними очима бачила цю гарну й дивну країну, розмовляла з привітними поліщуками.

Оленка розклала на колінах мапу України і пильно слідкує за бабусиним пальцем.

— Бачиш, ось тут, на північнім кордоні України, уздовж річок Прип'яті й Десни, що вливаються у Дніпро недалеко Києва, лежить низовина, вкрита багнами, озерами й лісами. Це й є Полісся. Куди не глянеш, скрізь болота, порослі травою, мохом, осокою та верболозом. На них ростуть вільхові ліси, а де трохи сухіше — дуби й сосни. Річки там такі повільні, що не зразу впізнаєш, в котру сторону тече вода. А напровесні, як тане сніг, то все Полісся стає одним безкраїм озером, з якого виростає ліс.

— Як же ж там живуть люди? — допитується Оленка. — Де ж вони мають свої хати, села?

— Поліські містечка, села та хутори стоять на сухіших місцях, на глиняних та піскових пагорбах. Поліщуки — дуже гарне й працьовите плем'я. Це — українці та білоруси, але життя в них подібне. Самі вміють собі зробити і хату, і воза, і сукно, і всяке хатнє приладдя. Хати сірі, з дерева, на вікнах — квіти, на стінах — образи святих у вишиваних рушниках. А на покрівлях-дахах часто вигріваються проти сонця гарбузи й дині.

— Бач, куди повилазили! — сміється Оленка. — Знають, де тепло і спокійно! Оце їм і затишний город! А чи бачили ви, бабусю, на Поліссі поле? Чи росте там збіжжя, картопля?

— Поля там небагато, зате, куди оком глянути — сіножаті й луги. Ходить по них худібка по черево в воді, але вона до цього звикла — спокійно пасеться. Поліщук уліті косить на лугах траву, але обережно, щоб не провалитись у зрадливу безодню. Складає сіно у стоги на дерев'яних палях, а звозить його додому восени човном, а саньми взимі, як багна й озера добре замерзнуть.

— А звідки там узялися такі багна?

— Колись, доню, великі-великі льодовики сягали від Північного бігуна аж в Україну. Потім стало тепліше, і льоди розтанули. А що Полісся — низовина, то там постало величезне озеро. Його дно вистелене твердою скелею, ґранітом, що не перепускає води. Полісся дуже поволі висихає, але люди тепер самі його почали осушувати, щоб мати більше ґрунту під посіви.

— Чи є там, бабуню, дороги, щоб можна було переїхати з села в село або в містечко?

— Де сухіше, є дороги, є навіть подекуди залізниця. До приходу большевиків на роздоріжжях стояли дерев'яні хрести, перев'язані, за тамошнім звичаєм, рушниками. Але поліщуки найбільше послуговуються човнами. У місті Пинському я бачила навіть цілий ярмарок на човнах. Є й канали, якими плавають малі пароплави.

— То на Поліссі, певно, багато рибалок!

— Так, поліщуки живуть і з риболовлі, заробляють також як лісоруби. Вони й пополювати вміють. У їхніх лісах живуть хижа рись, рогатий лось, водяться вовки, лисиці, куни, а у річках і озерах видри та бобри. Часом з нетрів вигляне й бурий ведмідь. А для водяної пташні там справжній рай. Від диких гусей, качок аж чорніють поліські озера. Довгоногі чаплі й бузьки поважно бродять берегами. А риби так багато, що навіть малі діти ловлять її сорочинками.

— Ха-ха-ха! — радіє Оленка. — Браві дітки! А не бояться вони води?

— Чого?. Вони виростають над водою і звикли до неї, мов гусенята. Змалечку плавають, мов риби — а втім, там усе вміє плавати: корови, коні, навіть свинки . . .

— А чи є соловейки? — допитується дівчинка.

— Є, та ще й які чудові співаки! У лісах водяться різні птахи: є такі лісові півні, що звуться глущі, є й орябці. Багато-пребагато там грибів, усяких ягід. Я збирала там прегарні квіти.

— Тож там чудово! — вигукує Оленка.

— Звичайно, там чудово, — всміхається бабуня Олена, — але життя тверде й вимагає багато праці. Полісся — це найрідше заселена країна в Европі. Поліщуки знають багато казок-леґенд про русалок та водяників, співають стародавніх пісень, мають власний поліський одяг і дуже люблять свою рідну сторону. На чужині вони завжди з тугою говорять: „Ей, нема то, як Полісся!"

---

*) Тут мова про недавно померлу Олену Кисілевську, відому громадську діячку.

О. Олесь

Ілюстрації *М. Левицького*

ВЕДМІДЬ У ГОСТЯХ У БАБУСІ

Дійові постаті:

Бабуся	Півень
Ведмідь	Заєць
Песик	Качка
Індик	Рябенька Курочка
	Кури

В і д с л о н а

В хаті у Бабусі. На стінах портрети Півня, Квочки з курчатами, Зайця. Бабуся метушиться по хаті з ганчіркою в руках, роблячи порядок. Качка та Ряба Курочка їй помагають, Песик спить під лавою.

БАБУСЯ:

Поспішайте, посуд мийте,
Гарно вимажіть долівку,
Стіл рядниною накрийте,
Принесіть стару вишнівку...
Праці маєте без краю.

КАЧКА:

Посуд мити вже кінчаю,
А долівка жовта, чиста.

БАБУСЯ:

День сьогодні урочистий,
Бо до мене на обід
Прийде з лісу сам Ведмідь.

КАЧКА:

Я удосвіта, як встала,
Ще й хвилинки не гуляла.

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА:

А чи мала я хвилину,
Щоб хоч випростати спину?

БАБУСЯ:

Ви образились неначе!..
Не кажу, що ви ледачі.
Зрозумійте: маю свято,
А роботи ще багато.
Чи спеклись медівники?
Чи готові пиріжки?

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА:

Все спеклось, усе зварилось —
Коли б гості не барились!..

БАБУСЯ:

Все в дорозі може статись:
Там мисливці і хорти,
Треба десь від них сховатись
Або інший шлях знайти.
Можуть бджоли в лісі стрітись,
Що збирають мед з квіток,
Треба знову придивитись,



Де ховають свій медок,
Та й на дерево полізти
І заглянути в дупло —
Коли є, то попоїсти,
Щоб від серця відлягло.
А коли бджола ужалить,
Та, край Боже, вжалить в ніс,
Боже, як щемить та палить,
Дня не бачиш із-за сліз!
Мед недаром дістається:
Часом цілий рій збереться,
І тоді тікай мерщій
У потік або в кущі.

ЗАЄЦЬ *(вбігаючи)*:

Наш вельможний пан Ведмідь
Зараз прийдуть на обід
І послали наперед
Запитати, чи є мед.

БАБУСЯ:

Любий Зайчику, біжи
І Ведмедику скажи,
Що, чого душа бажає,
Все готове, все чекає.

ЗАЙЧИК *(зникає)*

БАБУСЯ:

Ну, кінчайте, та швиденько,
Бо наш гість уже близенько.
А ти, Курочко Рябенька,
Вже яєчок нанесла?

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА:

Їх у мене без числа!
Треба? Зараз принесу,
А не стане — знов знесу.

БАБУСЯ:

Добрі вийшли паляниці,
Чи такі тверді, як з криці?

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА *(образившись)*:

Насміхаються Бабуся...

БАБУСЯ:

Я жартую, я сміюся!...
Жарт, голубонько, не сварка!
Ти ж у мене куховарка!
Хто так зварить і спече,
Що аж слина з уст тече?
Тільки ти! А пиріжки
Вийшли добрі, не важкі?

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА:

Як один — м'які, легенькі...

БАБУСЯ:

Вмієш ти спекти, Рябенька,
Що й казати! Пиріжок
В тебе завжди, як пушок!
(Заглянувши під лаву)
Де ти, Песику?

ПЕСИК *(вискакуюги)*: Гав-гав!

БАБУСЯ:

На обід ти всіх позвав?
Запросив ти Півня чемно?
Усміхнувсь йому приємно?
Що ж, він прийде?

ПЕСИК: Гав-гав-гав!

БАБУСЯ:

Чи й Індика ти позвав?
Що ж, погодився?

ПЕСИК: Гав-гав!

БАБУСЯ:

Хай занадто не белькоче,
Крил без толку не волочить,
Бо розсердиться Ведмідь
І скінчиться зле обід.

ВЕДМІДЬ *(входить)*:

БАБУСЯ:

А! Ведмедику коханий!
Здоровенькі, довгождані!
Як вам спалось?

ВЕДМІДЬ:

Їй же Богу,
Всю ніч думав про дорогу:
Де й кудою краще йти,
Щоб не стрінулись хорти,
Щоб не збитися, не збочить,
На мисливця не наскочить.
Ну, та добре все скінчилось,
Хоч не раз і серце билось.

БАБУСЯ:

Слава Богу! Так сідайте
Та з дороги спочивайте!

ВЕДМІДЬ *(сідає на лаву)*.

БАБУСЯ *(до песика)*:

А ти йди, часу не гай
Та гостей уже скликай!

ВЕДМІДЬ *(гладяги Песика)*:

А, це Песик! Той, що раз
Нас усіх від Лиса спас!

Що ж, ти більше не стрічав,
Більш не бачив Лиса?

ПЕСИК *(мотнувши головою)*: Гав!
(вибігає).

ВЕДМІДЬ:

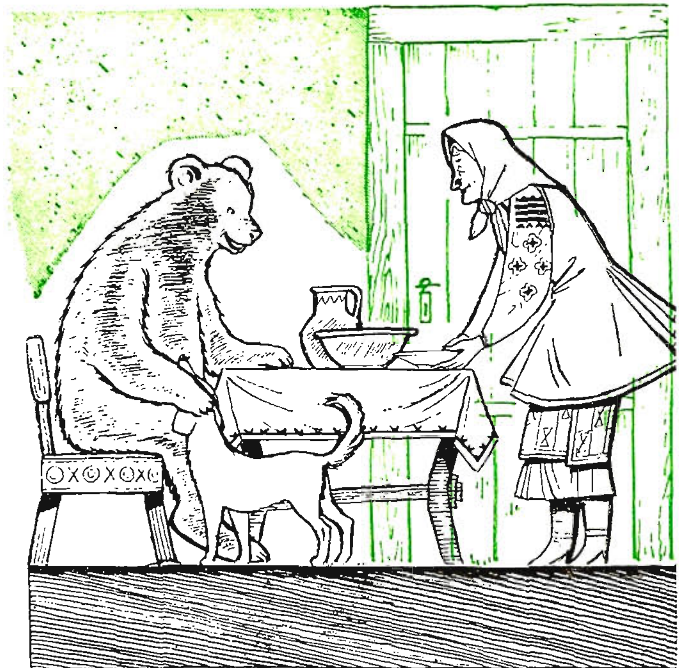
Де ж жовтенькі молоді?

БАБУСЯ:

Ті на річці, на воді.
Що ж нового в вас чувати?

ВЕДМІДЬ:

Не виходив тиждень з хати.



БАБУСЯ:

А чому ж це? Не дай Боже,
Занедужали ви може?
Чи були живі-здорові,
Але йшли у лісі лови?

(Закінчення буде)

A MAN IS NEVER SATISFIED

(A Ukrainian fairy tale)

Illustrations by M. Dmytrenko





Once there was a poor man who earned his living by carrying clay in a sack for those who needed clay for pottery or building.

One day, walking along the road with his sack full, he met an old, old man.

"How do you fare, my son?" asked the old man.

"Well," answered the poor man. "I thank God for everything, while I am strong and healthy."

"And don't you wish any thing more?"

"What can I wish for? If God would give me a horse to pull clay in a cart to town for me, I think I could earn much more money."

"Well my son, you just pray, maybe God will help you," said the old man and went the other way.

Whether the poor man prayed or not, he found so much money when digging clay the next day that he bought himself a horse and a cart that could carry twice as much clay as before. He was able to earn twice as much money.

After some time he met the same old man again.

"Well, my son," said the old man, "are things better now?"

"Oh yes, thank God," the man answered. "I have a horse now, but oh woe! I don't have enough money to buy him food and I have no place to keep him. I wish I had a farm and had no need to dig and sell clay."

"You just pray, my son, and God will help you."

Well, the man began to earn so much money that he bought a farm and had no more need to dig and sell the clay. While ploughing his field one day, he saw the old man again.

"How are you, my son? So you are now a real landlord. God granted your wish. Do you need anything else?"

"Oh, I wish I could be the mayor of the town."

"You just pray, and God may grant your wish," said the old man.

That old man was no one else but God Himself. The poor man did not know it. In a few days the town council looked for a new mayor and someone said:

"There is a man who had no riches but carried clay in his sack. Now he is a landowner. He must be a wise man. Let us make him our mayor."

And so they chose him. The man was very happy giving orders. One day he met the old man again.

"Well my son, you must be happy now. You have everything you wished for."

"It's not a great blessing to be mayor of a town," said the man. "But to be a king, that's different."

"Well, God may grant you that," said the old man and went away.

So it happened that in the capital of the country where the man lived the king died and all the lords and ministers gathered together to elect a new king. It happened that the man was there and he was elected to be the king. The man became very proud thinking himself really very wise, since he had risen from a poor man carrying clay to the position of a king. He began to treat everybody with contempt.

One day the old man came again, and bowing low, as everybody did to the king, said:

"Now, your majesty, you must be very happy having all you ever wished for."

"Well," said the man, "it's no use being just a king. I wish I could be a god."

"If that's the case," said the old man, "for wishing to be a god you shall go back to carrying clay on the road."

With that, the old man disappeared and with him all the kingdom and riches and the poor man found himself carrying clay on the road.



IVAS KONOVCHENKO

In the time when brave Kozaks ruled Ukraine and defended her from the wild Tartars, there lived in the town of Korsun a poor woman, the widow of the brave Kozak Konovka who died in battle with the Tartars. The widow had but one son Ivas and, fearing that he would go and join the Kozaks as his father did, she never told him who his father was.

When Ivas was still a young boy, a proclamation was sent out for all men to join the Kozaks and fight the Tartars. Ivas asked his mother to sell the oxen they owned and to buy him a horse and armor. But his mother said:

— I'll buy you nice clothing and food. You will ask some brave Kozaks to a feast in our house and they will praise and esteem you.

But Ivas answered:

— I'll not stay at home. I'll not spoil my Kozak voice to yell at the oxen; I'll not spoil my Kozak boots to follow the plough in the muddy fields. I want to be a warrior.

His mother would not listen to such talk, so, when she fell asleep at night, young Ivas found his father's old and rusty rifle and went on foot to seek the Kozaks' camp.

Entering the camp, he asked for the colonel. The colonel, who had known his father, recognized Ivas and asked:

— Ivas Konovchenko, did you come here of your own free will or by force? Did you walk, or did you ride a horse?

— I came here on my own feet, — answered Ivas, — and I came here by my own free will. I beseech you to let me join the Kozaks and go to war.

— You are too young to go to war; you know nothing of battle.

— Sir, — said Ivas — just take an old duck and a small duckling and put them on the sea. Would not the duckling swim as well as the old duck?

The colonel wondered at the wisdom of young Ivas Konovchenko. He let him join the Kozaks and go to war. Ivas went to war and fought the Tartars bravely. His mother forgave him, sold the oxen and sent her son a fine horse and costly armor. His deeds became known to all Kozaks. Ivas died a hero, never to be forgotten.

[From an old Kozak *duma* — a ballad.]

UKRAINIAN PROVERBS

Without God you can't even cross a threshold.

Who early would rise—him God will advise.

Who studies when young — knows no hunger when old.

ВЧИМОСЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Лекція сьома

СЛОВНИК:

сьома	– syoma	– the seventh
липень	– lypen'	– July
цвітуть	– tsveetut'	– they blossom
Івана Купала	– Ivana Koopala	– The Holiday of St. John the Baptist (the festivities equivalent to Midsummer Night)
палити	– palytyh	– to burn
вогні	– vohnee	– bonfires
перескакувати	– pereskakoovaty	– to jump over
плести	– plestyh	– to wreathe
вінки	– veenky	– garlands
кидати	– kydaty	– to throw
вода	– voda	– the water
ловити	– lovyty	– to catch
опівночі	– opeevnochee	– at midnight
чарівна	– chareevna	– magic
папороть	– paporot'	– the fern
зірве	– zeerve	– will pluck
матиме	– matyme	– will have
щастя	– shchastya	– good fortune, good luck

Тепер місяць липень, цвітуть липи. У липні свято Івана Купала. В Україні на Купала палили вогні під лісом. Хлопці скакали через вогонь. Дівчата плели вінки й кидали у воду. Хлопці ці вінки ловили. На Купала опівночі в лісі цвіте папороть. Хто зірве чарівну квітку — матиме щастя.

ГРАМАТИКА

The plural of the nouns is often formed by adding „*i*" or „*u*".

Singular		*Plural*
косар	(masc.)	косарі
козак	"	козаки
ліс	"	ліси
коса	(fem.)	коси
черешня	"	черешні
вишня	"	вишні
пісня	"	пісні

The past tense is formed by adding an ending to the stem. The future perfect is formed by adding the prefix: "за" to the present tense.

Present	*Past*	*Future perfect*
цві-туть (вони)	цві-ли	за-цві-туть
пал-ять	пал-или	за-пал-ять

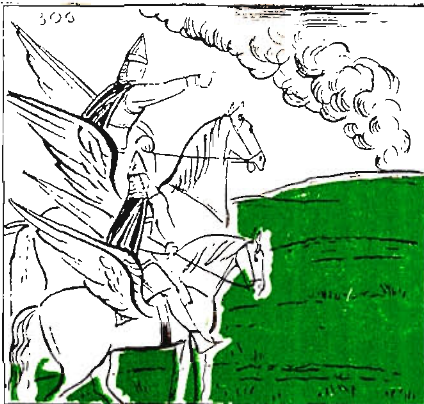
Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Story by R. ZAWADOWYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations by: P. CHOLODNY

БОГУТА-БАГАТИР
ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE
BOHUTA THE HERO

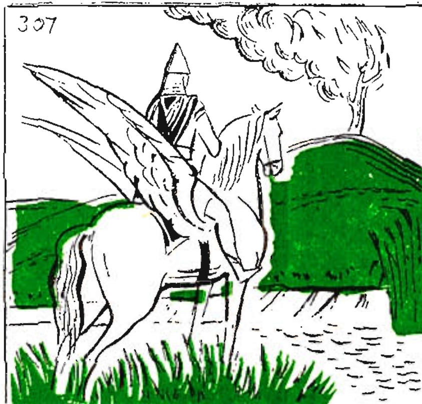
РОЗДІЛ XV: НЕ БУДЬ ГОРДИЙ!

CHAPTER XV: DON'T BE PROUD!



— Поглянь но, лицарю Богуто, що то за хмара над степами! — сказав Святогор.

— Look there, good knight Bohuta, what a tremendous cloud hangs over the steppes!—cried Svyatohor.



Їде Богута степом і бачить: на горбі, над річкою дерево горить.

Riding across the steppe, Bohuta noticed a tree burning on the hill beside the stream.



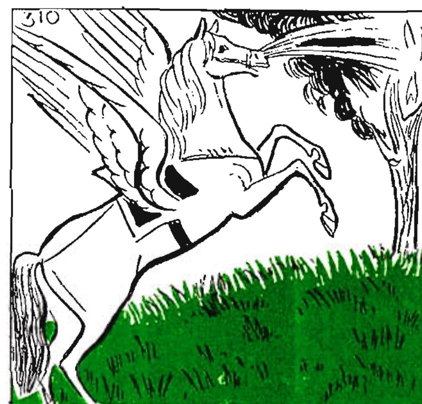
Зійшов Богута на горб, ступив крок — і раптом запався у глибоку прірву-пастку.

Bohuta climbed the hill, took a step forward — and suddenly went down into a deep trap-like abyss.



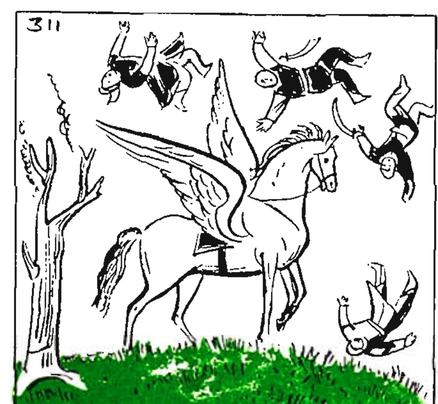
Із комишів вискочило з десяток татарів. — Дерево підрізане! Вогонь у яму!

From the rushes dashed some ten Tatars: "The tree is cut underneath! Push the fire into the abyss!"



Один могутній скок — і кінь залив вогонь струменем води з своїх ніздрів.

One mighty leap — and the horse put out the fire with a current of water from his nostrils.



Змахнув кінь крилами — і татарів підкинуло високо в повітря.

The horse waved his wings — and the Tatars were blown high into the air.

(Продовження буде)

(To be continued)